

Література:

1. П(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів” Наказ Мінфіну № 193 від 10.08.2000 / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-21-vpliv>

2. МСБО21 “Вплив змін валютних курсів” : Міжнародний документ від 01.01.2012 / [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_022

Д.М. Захаров, наук. співроб. (*ЖДТУ, Житомир*)

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ НОРМ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Розвиток соціально орієнтованої економіки вказує на важливість соціального капіталу як елементу управління вартістю підприємства. Як і інші форми капіталу, соціальний капітал має здатність трансформуватися в інші форми, тобто рекапіталізуватися. Можна спостерігати певну взаємодію, де присутній тісний зв'язок соціального капіталу з людським капіталом, а людського – з фізичним капіталом. Отже, що соціальний капітал має значний вплив на формування вартості підприємства та існує як самостійне явище. Дія соціального капіталу проявляється через його структурні елементи, до яких належать: соціальні норми, довіра, соціальна мережа.

Соціальна норма є одним з ключових елементів соціального капіталу, яка впливає на соціально-економічний стан підприємства, оскільки може проявлятися через ритуали, звичаї, традиції, культуру. У період індустріального розвитку поняття норми є центральним, насамперед, у розумінні культури (перш за все, в трактуванні функціоналізму). Культура трансформує соціальні норми в систему цінностей, які пронизують все духовне життя суспільства.

Поняття соціальної норми в різних культурах і суспільствах відрізняється (наприклад, вік, коли особа починає юридично відповідати за скоєні вчинки в різних державах коливається від 11 до 21 року). Крім того, правові норми можуть не збігатися з моральними і також змінюватись. В основі моральних норм лежать уявлення людей про добро і зло, про честь і обов'язок, про справедливість. Відмінності в нормах моралі і права ускладнюють пошук рішень в об'єктивності

соціальної норми.

Прихильники теорії позитивізму вважають, що поняття соціальної норми розкривається через її регулятивну та інтегративну функцію, що забезпечує стабільність соціально-економічної системи. Ми вважаємо, що соціальні норми виступають захисним елементом порядку в суспільстві. Без норм людуству прожити неможливо, оскільки воно дійшло б до такої точки біфуркації, коли одна безглузда помилка у відносинах між країнами, державами, їх культурами може призвести до загибелі цивілізації.

Еволюційна економіка розглядає соціальні норми в якості надзвичайно важливого фактору розвитку економіки. Матеріалізований вплив соціальних норм проявляється через зростання рівня філантропії, альтруїзму, справедливості, співпраці індивідів та соціальних груп, які не переслідують корисливі цілі.

Для здійснення ефективного управління підприємством через соціальні норми, їх дію варто поділяти на два рівні. На першому, базовому, діє «природна» мораль, тобто та, яка формується на спільних цінностях і спорідненості. На наступному рівні переважають знеособлені норми, що забезпечують «розширений людський порядок», до числа яких відносять повагу до прав людини, приватної власності, дотримання умов договорів. Вони не інстинктивні, оскільки джерелом їх виникнення є суспільство, яке впливає на індивіда, а механізмом формування – еволюційний розвиток. Поширення соціальних норм і правил відбувається за рахунок наслідування тих, хто успішно адаптувався до змінних економічних умов, використовуючи ці норми. Відповідно до еволюційної етики, інститути моралі та права передаються не генетично або у спадщину, а є продуктами еволюційного відбору, тобто передаються шляхом навчання. Даний підхід досить неоднозначний, оскільки важко заперечити факт того, що загальні норми моралі та культура окремого суспільства не передаються генетично.

Правильне регулювання соціальних норм, а головне способи такого регулювання, забезпечує ефективне функціонування та розвиток підприємства, а також вдосконалення виробничих відносин та зменшення рівня асиметрії інформації на всіх рівнях.

Соціальні норми можна кваліфікувати як певну сталу величину (запас соціального капіталу), а соціальну взаємодію – як динамічний його прояв, тобто потік. Управління підприємством повинно бути спрямоване на формування запасу соціального капіталу, оскільки це продуктивна перевага підприємства. Саме соціальний капітал дозволяє працівникам, а, відповідно, і підприємству досягати поставлених цілей.

Більше того, цілі можуть полягати не лише у тому, щоб створити стандартні продукти і отримати дохід, а й стосуватися розвитку суспільства через підвищення соціального рівня працівників. Соціальна ж взаємодія, явище, яке складно піддається управлінню і залежить від соціальних норм, що характерні підприємству, об'єднанню підприємств та суспільству в цілому.

Дослідження соціального капіталу та соціальних норм, що сьогодні проводяться, повинні бути спрямовані, перш за все, на виховання, підтримку і розвиток культури людини, освіти, здоров'я. Ефективне управління соціальним капіталом здатне суттєво вплинути на покращення економічних показників підприємства та швидше досягнення поставлених цілей.

Ю.В. Золотницька, канд. екон. наук, доц. (*ЖНАЕУ, Житомир*)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЇ У АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Роль та значення аграрного виробництва у світі беззаперечно лишається однією з ключових, адже зростання чисельності населення планети призводить до заростання продовольчого попиту, стрімкі кліматичні зміни провокують нестійкість товарної пропозиції на світовому аграрному ринку та зростання виробничої собівартості сільськогосподарської продукції тощо. Вирішення цих глобальних проблем на сьогодні не можливе без розвитку інновацій у аграрному секторі.

Дослідженню проблем інноваційного розвитку аграрного сектору як фактору економічного зростання країни присвячені праці О. Гнатковича, В. Гросул, Б. Мільнера, М. Ревенко, П. Саблука, Л. Федулова та інших. Питанням впливу інновацій на організацію обліку, у своїх працях приділяли увагу: М.М. Бенько, М.Т. Білуха, О.С. Височан, В.П. Завгородній, С.В. Івахненко, А.Н. Кузьмінський, Є.В. Мних, М.С. Пушкар, Й. Шумпетер та інші. Проте, особливості організації обліку витрат на інновації у відповідності до специфіки аграрного виробництва висвітлені не повною мірою та потребують подальших досліджень.

Ключовими напрямками впровадження інновацій аграрної сфери у світі визнаються біо- і нанотехнології, генетика, мікробіологія,